

Sărbătoarea Mărțișorului între Tradiție și Literatură

„Primăvara este modul naturii de a spune: Sărbătoriți!”

- Robin Williams

De-a lungul timpului, tradițiile au fost punți de legătură între generații, purtătoare ale identității unui popor. Una dintre cele mai delicate și simbolice sărbători din Republica Moldova este 1 Martie, ziua mărțișorului, ce vestește venirea primăverii și renașterea naturii. Această zi este mai mult decât un simplu moment din calendar; este o expresie a dorului de tradiție, a frumuseții simbolurilor moștenite și a legăturii strânse dintre oameni.

Mărțișorul, acest mic obiect alcătuit dintr-un fir alb și unul roșu, este purtat cu mândrie în Republica Moldova și în alte zone din spațiul românesc. Legenda spune că firul mărțișorului este împânzit de istorie și mituri, fiecare culoare având o semnificație aparte: roșul reprezintă dragostea, vitalitatea și energia vieții, în timp ce albul simbolizează puritatea, lumina și echilibrul.

De 1 Martie, oamenii din Republica Moldova obișnuiesc să ofere mărțișoare celor dragi, ca semn de respect, apreciere și prietenie. Femeile și fetele poartă acest simbol la piept sau la mână până la sfârșitul lunii martie, când, conform tradiției, mărțișorul este legat de un pom roditor pentru a aduce noroc și belșug.

Pe lângă purtarea mărțișorului, în Republica Moldova se organizează târguri speciale, expoziții de artizanat și festivaluri care celebrează venirea primăverii. Copiii și adulții participă la ateliere de confecționare a mărțișoarelor, menținând astfel vie tradiția străveche.

Deși lumea modernă aduce schimbări în felul în care sărbătorim obiceiurile străvechi, mărțișorul rămâne un simbol puternic al identității culturale. Astăzi, există o diversitate de modele de mărțișoare, de la cele tradiționale din ață, pânză și ceramică, până la cele moderne, realizate din materiale neconvenționale. Cu toate acestea, esența sărbătorii rămâne neschimbată: dorința de a transmite urări de bine, de a aduce un zâmbet pe chipul celor din jur și de a păstra vie legătura cu trecutul.

Mărțișorul este mai mult decât un simplu accesoriu de primăvară; este un mesager al renașterii naturii și al frumuseții tradițiilor noastre. Fiecare fir împletit poartă cu sine povești de demult, șoapte ale primăverii și un dor adânc pentru tradițiile care ne definesc ca popor. Prin gestul simplu de a dărui un mărțișor, ne reamintim că frumusețea adevărată se află în lucrurile mici, dar pline de semnificație.

Mărțișorul: Simboluri, Tradiții și Reprezentări în Literatură și Artă

—> *Legenda mărțișorului*

Se spune că odată, Soarele a coborât pe pământ sub chipul unei tinere fete, dar un zmeu rău l-a răpit și l-a închis într-un palat de gheață. Fără Soare, lumea a devenit întunecată, rece, iar florile au început să moară. Un tânăr curajos a decis să îl salveze.

Drumul a fost greu, iar el a luptat zile întregi cu zmeul. În cele din urmă, a reușit să-l învingă și să elibereze Soarele, dar rănilor sale erau prea grave. Sângele lui a căzut pe zăpada albă, iar de acolo au răsărit primii ghiocei – vestitorii primăverii. Firul alb și roșu al Mărțișorului simbolizează puritatea și sacrificiul, venirea primăverii și victoria binelui asupra răului.

Astfel, în fiecare an, pe 1 martie, oamenii oferă Mărțișoare ca simbol al norocului, al primăverii și al speranței.

—> *Curiozități despre mărțișor*

Originea străveche a mărțișorului

- Pe vremuri, mărțișoarele erau făcute din pietricele vopsite în alb și roșu, înșirate pe ață.

Symbolismul firului alb-roșu

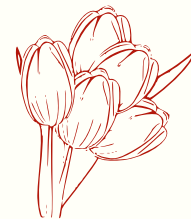
- Alb – simbolizează puritatea, lumina și iarna.
- Roșu – reprezintă vitalitatea, iubirea și sângele sacrificiului.
- Se crede că acest fir aduce noroc și protecție împotriva spiritelor rele.

Mărțișorul la nivel internațional

- Tradiția mărțișorului nu este doar românească – se sărbătorește și în Bulgaria (Martenitsa), Macedonia, Serbia și Republica Moldova.
- Din 2017, mărțișorul a fost inclus în Patrimoniul UNESCO ca parte a patrimoniului cultural imaterial al umanității.

Obiceiuri legate de mărțișor

- În unele zone, fetele oferă mărțișoare băieților, nu invers.
- Se poartă mărțișorul până pe 9 martie sau până când înfloresc primii copaci, apoi se agăță de o creangă pentru a aduce noroc.
- În trecut, copiii și tinerii purtau mărțișorul la gât sau la mână, ca talisman împotriva bolilor și ghinionului.

—> *Curiozități despre mărțișor* <—

Mărțișorul, ca simbol al primăverii și al renașterii naturii, a fost o sursă de inspirație pentru mulți poeți, scriitori și artiști. De-a lungul timpului, acest mic obiect tradițional a fost transpus în versuri, picturi și sculpturi, devenind nu doar un talisman, ci și un element cultural important.

Mărțișorul în artă

- **Pictură și ilustrații** – Mulți artiști au folosit Mărțișorul ca element central în lucrările lor, ilustrând scene de primăvară cu fire alb-roșii agățate de copaci sau purtate de personaje feminine delicate.
- **Sculptură și artizanat** – În unele orașe, meșteșugarii creează mărțișoare unice din ceramică, lemn sau metal, transformându-le în adevărate opere de artă.
- **Design modern** – În zilele noastre, Mărțișorul a devenit o sursă de inspirație pentru designeri de bijuterii, vestimentație și accesorii, păstrând tradiția într-o formă contemporană.

Mărțișorul în literatură

- **Poezii despre Mărțișor** – Mulți poeți români au surprins frumusețea și semnificația Mărțișorului în versurile lor. De exemplu, George Coșbuc și Vasile Alecsandri au scris despre venirea primăverii și legătura dintre natură și acest simbol.
- **Mărțișorul în proză** – Unele povești și basme populare menționează obiceiul dăruirii mărțișoarelor ca un gest de noroc și speranță. De asemenea, legenda Soarelui răpit de zmeu este adesea reinterpretată în literatură.

Serbin Beatrice, elevă a clasei a IX-a „B”

„Nică ”- scriitorul copilăriei și marele humuleștean

“Și eu eram vesel ca vremea cea mai bună și șturlubatic și copilăros că vântul în turburea sa.”

- Ion Creangă

Ion Creangă nu a fost doar un copil poznaș, ci și un suflet năzdrăvan, crescut în ritmul clopotelor de la biserica satului și al șuvoaielor Ozanei. Puțini știu că, deși îi plăcea joaca mai mult decât cartea, avea un dar aparte de a povesti, încântându-i pe cei din jur cu pildele și snoavele lui. Îi plăcea să colinde dealurile Humuleștiului, să prindă pești cu mâna și să asculte basmele spuse de bătrânii satului la gura sobei. Uneori, fugea de la școală ca să se scalde în râul limpede, iar când mama îl certa, știa că o vor împlânzi mai devreme sau mai târziu glumele și vorbele sale meșteșugite. Copilăria lui a fost un amestec de șotii și frumusețe, de pedepse și râsete, toate devenind mai târziu pagini nemuritoare în „Amintiri din copilărie.” „Nică ” era numit mai mereu în copilărie, fiind și acum un pseudonim simbolic al lui Ion Creangă. Copilăria lui el o înșira pe foi, majoritatea poveștirilor sale având ca temă principală această perioadă. Originar din Humulești, acesta era numit și „Marele Humuleștean”.

→ Camera oglinzilor

Trocin Anastasia, elevă a clasei a IX-a „B”

„Știați că...? Mărțișor și Creangă, între legendă și poveste

- Ion Creangă a colaborat la elaborarea a patru manuale școlare, între care și un „Abecedar”(1868).
- Ion Creangă este considerat unul dintre cei patru mari clasici ai literaturii române.
- După ce timp de 12 ani este dascăl și diacon la diferite biserici din Iași, este exclus definitiv din rândurile clerului (10 octombrie 1872), deoarece și-a părăsit nevasta, a tras cu pușca în ciorile care murdăreau Biserica Golia și s-a tuns ca un mirean, lucruri considerate incompatibile cu statutul de diacon.
- La șezători se întrecea cu fetele la tors lână.
- În 1875 îl cunoaște pe Eminescu, devin buni prieteni. Eminescu îl introduce la Junimea și-l ajută să debuteze în „Convorbiri literare” (Soacra cu trei nurori, 1 octombrie 1875), unde va publica până în 1878 și celelalte povești.
- A luat numele de familie al mamei sale, cel al tatălui său fiind a Petrei .
- În aceeași perioadă cu Eminescu (1883-1889), Creangă este bolnav și se stinge din viață la 31 decembrie 1889.
- Ion Creangă a avut un băiat, Constantin.
- Cel mai lung mărțișor din lume a fost realizat în 2015 de locuitorii din Vidin, Bulgaria. Acesta are 17 kilometri și a fost inclus în Cartea Recordurilor.
- Potrivit legendelor firul alb cu roșu ar fi fost tors de Baba Dochia, în timp ce urca cu oile pe munte, semnificând cele 365 sau 366 de zile ale anului.
- În satele transilvanene, mărțișorul se agăța și la porți, la ferestre, la coarnele animalelor, la toarta găleților, pentru îndepărtarea deochiului, a spiritelor rele, ca și pentru a invoca suflul vieții, puterea vitală regeneratoare, care se crede ca ar fi stimulată prin însăși prezența „culorii vieții”.
- Prima zi a mărțișorului, 1 martie coincide și cu Ziua internațională a apărării civile, Ziua mondială a complimentelor, dar și Ziua „Zero discriminare”.
- În Republica Moldova, mărțișorul este purtat întreaga lună martie, apoi se leagă de ramurile unui pom pentru a aduce belșug în casele oamenilor.

„Primăvara-nvers și poveste”

Fir de Creangă, fir de dor

Pe-o cărare din Humulești,
Printre vise copilărești,
S-a născut un fir subțire,
Alb și roșu din iubire.

Alb – lumina din povești,
Roșu – dorul din povești.
Mărțișor de-nțelepciune,
Creangă-l poartă peste lume.

Și-n această zi de soare,
Îți trimitem omagiu iară,
Căci prin basme și cuvinte,
El trăiește mai departe!

Creangă și primăvara poveștilor

Într-o zi de Mărțișor,
Creangă râde visător.
Scrie pagini fermecate,
Pline de amintiri colorate.

Primăvara i-a lăsat,
Flori de dor în al său sat.
Și prin răsete-nserate,
Se aud povești uitate.

Mărțișor, fir răsucit,
Ca povestea ce-a zămislit!
Alb și roșu printre ani,
Creangă-n suflet ni-l păstrăm!

Șindilă Mădălina, elevă a clasei a IX-a „B”